

Adattár iványi Fekete László füleki alkapitány jobbágynak személyneveiről (1670–1684)

A felvidéki kisbirtokos nemes 1650–1661 között – egyesek szerint élete végéig – volt Füleke várának alkapitánya. A család életrajzírója¹ szerint ősi birtokaik Magyarország déli részén, Pozsega, Valkó és Baranya vármegyékben voltak. Ez utóbbiban volt a központjuk „Dárda-Iván”, róla vették nemesi előnevüket. Bár a nemzetség már 1341-ben igazolt birtokos volt, a török támadások miatt kénytelenek voltak otthonukat elhagyni, s ekkor telepedtek át a biztonságosabb Felvidékre. Mohács után a család négy ágra szakadt, s a következő megyékben találtak új otthonra, ott kötöttek házasságot: Sáros (István és fia), Ung (László), Abaúj (Kristóf), illetve Zemplén (Péter) vármegyékben. A Sáros vármegyei ágból származó Fekete László anyja révén lett részes az ajnácskői várban és uradalomban, s ezen osztozott meg két nővérével. 1639-ben került a közeli Fülekre, ahol később Koháry István főkapitánynak lett a helyettese.² 1665 szeptemberétől Pest-Pilis-Solt megye alispáni tisztségét is betöltötte, s szorgalmával, vásárlásaival növelte addigi birtokait. Mielőtt rátérnénk a tőle fennmaradt könyvecské, ahogy ő írja a címét „Jószágáimnak Urbariumjai” bemutatására, érdemes áttekinteni családfájának a rá vonatkozó részét.

Apja **Fekete György** (említve 1607, †1626 előtt), édesanyja az Abaúj vármegyéből származó **Monay Bora** volt. Három gyermekük született: két leány, majd egy fiú. **Zsófia** (*? †1639 körül) férje Szajka Imre volt. **Judit** 1. férje a Zemplén megyei Poroszlay Lőrinc, a 2. Bálintffy Imre volt. **László** (*1625 körül †1670) első neje a Sáros megyéből származó Hedry Erzsébet, aki a Hont megyei Palojthay Bálint özvegye volt, s meghalt 1659. március 25-e után. A második felesége szendrői Aszalay Erzsébet (†1679 május elején)³, akinek a szülei Aszalay Ferenc és Mocsáry N. (Bora?) voltak. Házasságukból két gyermekről tudnak a családi krónikák. **László** nevű fiuk 1676-ban halt meg fiatal korában. **Erzsébet** (*1665 †1695. december 25.) apja halála után lett mint „gyámoltalan, árvaságra jutott leány” Vay Ádám neje (*1679. május 4.). Ő szintén rövid életű volt, 30 éves korában hunyt el.

Arról nincsenek feljegyzések, hogy **Fekete László** mit örökölt az apjától, arról sem, hogy az első felesége milyen birtokokkal ment a házasságba. Azt viszont megtudjuk, hogy a

1 Fekete Béla: A Nagy-Iványi Fekete család. Levéltári Szemle, 24, (1974) 2–3. sz. 375–380. p.

2 Nagy Iván: Magyarország családai címerekkel és nemzedékrendi táblákkal. IV. Pest, 1858, 145. p.

3 Nagy I.: i. m. I. Pest, 1857, 70. p.

második felesége öt megyében (Pest, Nógrád, Csongrád, Békés és főként Heves) milyen tetemes vagyonnal, hány faluval és pusztával gazdagította a Fekete család birtokait.

Épp ezért nem véletlen az, hogy az alkapitány egy külön könyvecskében volt kénytelen vezetni 1670 és 1684 között megyénként a birtokhelyeit, az ott élő jobbágyainak és zsellérjeinek a neveit. Valamint azt, hogy hol és melyikük mennyi és milyen adónemmel tartozik évente fizetni. Ez a kis kötet valójában két részből áll. Első fele az utazásainak leírását tartalmazza, majd a második rész a tulajdonképpeni lajstrom. Ezt a sajnos már nagyon hiányos kötetet Nagy Iván átírásban tette közzé 1898-ban, amely akkor a Muslay család levéltárában volt megtalálható.⁴ Mint említettem, a kis könyv már csak töredék volt akkor is, csupán 87 levelet (fóliát) tartalmazott. Feltevésem szerint a birtokok leírásánál több mint a fele hiányozhat. Tehát nem a valóságos képet tükrözi, azonban ennek ellenére rengeteg adatot tartalmaz.

Magát a könyvecskét a tulajdonosa 1668. március 24-én nyitotta meg egy latin imádsággal, azonban csak 1669-ben kezdte el pontosan vezetni. Mint említettem, első része az utazásaival és egyéb bejegyzéseivel foglalkozik. Mindebből több művelődéstörténeti, történeti, életrajzi momentumot tudunk meg róla és környezetéről. Ezekből csupán kettőt kívánok kiemelni. Az egyik az, hogy Ajnácskőn az ő tulajdonát képező valamennyi épületet mind ő építtette, valamint egy kápolnát is, amely több mint ötezer forintjába került. A másik Fülekre vonatkozik. A 464. lapon olvasható, hogy: „In anno 1669. Az mely új templomunknak építéséhez fogtunk itt ezen Füleki praesidiumban...” azaz erődben. Ehhez adott száz magyar forintot, 458 szekér fővenyt (homokot), 25 kg búzát és egy szalonnát – ez utóbbiakat valószínűleg az építőmestereknek. A korábbi, már meglévő templom sekrestyéjének építéséhez is hozzájárult. Ezenkívül csináltatott két kis oltárt, egy szentségtartót (15 tallér), három oltárra nagy réz gyertyatartókat (66 Ft). Orgonát vásárolt Bátori Lászlóval és Kürtösi Istvánnal együtt 300 tallérért, és egy új harang árába is beadott 14 tallért. Az itt leírtak mindazt bizonyítják, hogy hívő ember volt a vár alkapitánya, ugyanakkor azt is, hogy évi jövedelme, valamint vagyona egyáltalán nem lehetett csekély mértékű.

Mint fentebb jeleztem, a napló nagyobbik, második része a birtokait és az azon élő adózóit sorolja föl. Pontos, precíz ember lehetett Fekete, de szüksége is volt rá, hisz ekkora birtokon és ilyen nagy távolságra lévő falvaiban nem ismerhetett minden alattvalót, s nem is lehetett volna fejben tartani a tőlük beszedett adót, terményeket. Természetesen ezek az összeírások már más kéztől származnak, vélhetően olyantól, aki jól ismerte ezeket a településeket. Ő csupán néhol egészítette ki mindezt egy-egy megjegyzésével. Mielőtt az adattárat bemutatnánk, ezekből a szöveges betoldásokból két érdekesebb elemet szeretnénk bemutatni. Mindezt azért, hogy megismerhessük emberi tulajdonságait és gondolkodását.

A Békés megyei Csudabala abban a században az összeírt személyek számát tekintve népes falu lehetett. A település 1658-ban, Borosjenő (ma Románia: Ineu) elvesztésekor újra török kézre került. A tatárok a falu lakosságának nagy részét, így az adófizető férfiakat is rabságba hurcolták, ahonnan sohasem szabadultak meg. Ekkor

⁴ Nagy Iván: Egy jó középrendű nemes úr birtokállaga a XVII. században. Történelmi Tár. 1898, 463–480. p.

Fekete László a feleségével „alkut” kötött, hisz a falu eredetileg a neje birtoka volt. Eszerint a jobbágyaik évente fizetendő adóját jelentősen mérsékeltek addig, „az míg falujokban megszapordhatnak és meg bővelkedhetnek”. Ugyanezen településen élt négy nemes származású egyén is: Teörök Mihály és Gáspár, valamint Kerekes Mihály és István. (Az nem derül ki róluk, hogy testvérek, avagy apa-fia voltak-e.) Mint elszegényedett nemeseknek szintén jelentős engedményt tettek: semmiféle terményt nem kellett beszállgatniuk, csupán évente hat ezüst tallért fizettek az úr családjának.

E néhány művelődéstörténeti érdekesség és megértő, emberséges hozzáállású cselekedet bemutatása után tekintsük át megyénként a család birtokainak helyét, illetve az ott élő adózók személynevét az utókorra fennmaradt könyvlapokról.

Gömör vármegye

Települések: Almágy, Aynacskeő (Ajnácskő), Csoma, Détér, Gesztete, Kerek Gede (Kerekgede), Mayom (Mezőtelkes), Péterfalva (Gömörpéterfala – itt: Kutassy völgye, Tóhely nevű rét) Említés szintjén: Jeszte, Tamástelke

Családnevek: Agócs 4, Antal 2, Balogh, Bárdos 2, Borbás 2, Dancso, Dávid, Fülöp, Illyés 2, Jakab 2, Lőrincz(ék), Lukács, Magyar 2, Márton 2, Molnár, Nagy 5, Pál, Petik, Pusztai Tótt János alias Bone, Szabó, Szerző, Tótt (Totth) 5, Varga 2, Zagy 2 = 24 név

<i>Keresztnevek:</i>	András 1
Benedek 5	Balás
Gergely 5	Borobás (Barabás)
István 4	Gáspár
Bálint 3	Imre
Márton 3	Jakab
Albert 2	János
Antal 2	Mátyás
Lukács 2	Pál
Mihály 2	Péter
Miklós 2	Össz: 20 név, 40 fő

Hont vármegye

Települések: Alsó Príbel (Alsófehérekút), Csáb, Czenk nevű szőlőhegy, Dubranka nevű hegy (említés szintjén: Illyési praedium, Újfalva, valamint, hogy Korponára és Szent Benedekre, azaz Garamszentbenedekre viszik a dézsmát a jobbágyok)

Családnevek: Andrasik (Andrazik) 4, Balkó, Benedek 8, Benkeo, Berta, Bosik, Czeziők, Fábrián 3, Franko 2, Gál 2, Gallo, Gáspár, Gyenes, György 3, Korponai, Kósa, Lukács, Marko, Markus, Maróti, Márton 2, Maticz, Micz, Nagy, Pinter, Ragacs, Rezemecz 3, Seben 3, Simko, Simon 5, Széts, Varga, Zatko = 33 név

<i>Keresztnevek:</i> György 8 Pál 6 János 5 Mihály 5 Jakab 4 András 3 Gergely 3 István 3 Mátyás 3 Simon 3 Balás 2 Bálint 2	Benedek 2 Máté 2 Urbán 2 Albert 1 Fábián Gáspár Krisán (Krizsán) Kozma Márton Miklós Péter Össz: 23 név, 61 fő
--	---

Kis-Hont vármegye

Települések: Alsó Pokorágy (Rimaszombat), Brezó (Rimabrézó), Cserencsén(y), Felső Pokorágy, (Rimaszombat) Jelene (Susány és Pongyelok között), Magyar-Hegymegfalu (Magyarhegymeg), Likér (Nyustya), Rima alias Krombánya, Rimocza, Szelcze

Családnevek: Ambrus 3, Asztalos, Bagoly(ék), Bánszky 2, Barta 5, Beőtes, Brudnanszky, Buchnivich, Buzik, Czaban 2, Csavar 5, Fazekas 4, Friczko, Fülep, Gál, Gonda, Hasko, Hegedűs, Hugyecz 3, Huszár, Ivanicz, János, Kelemen, Kerekgyártó, Kolár, Koren 2, Korupta, Kostyák 4, Kotak, Kovács, Kreskovich, Kulik, Kumher 2, Laky, Lipták, Lovacs 2, Maratinczky, Matyasovich, Mihály 5, Miklós, Misera 2, Miskó, Molnár 7, Mrazo 2, Murán, Palkovich, Pallagh, Palyo 3, Papszonovich, Péter, Petes 3, Polyák 2, Saga 2, Salloda, Serfőző, Sirokovich, Sonkolyos, Stevko (Stewko) 2, Szabó, Szeber 3, Szernovich, Timár 2, Urbánszky, Vanko, Várda 2, Varga, Zajecz = 67 név

<i>Keresztnevek:</i> János 15 György 12 Pál 9 András 8 Mihály 7 Péter 7 Tamás 7 Máté 5 Balás 4 Márton 4 Antal 3 Gergely 3	István 3 Jakab 3 Mátyás 3 Tobiás 2 Bálint 1 Benedek Lőrinc Lukács Sebestyén Simon Orsik 1 Össz.: 22 + 1 név, 102 fő
---	--

Nógrád vármegye

Települések: Baglyas-alyja, Bodon(y) nevű puszta, Egyházas Gerege, Hegyallya puszta praedium, Rád, Szécsen-Halászi (Ludányhalászi), Tarcsa (Erdőtarcsa). (Említés szintjén: Kishartyán, Sóshartyán, Romhány, Sente, valamint: Szátok, Szenográd – magyarosított neve: Szénavár)

Családnevek: Ács, Bacskó, Benyó, Bihari alias Dobrowinyai, Czene 2, Czibor (Cibor) 2, Czobor, Csala, Cseykeő 2, Fazekas, Fekecs, Fodor 7, Gyeőri, Ideges, Jánossy 4, Jenei Nagy, Juhasz Kis, Kelemen, Kerepessy, Kis 3, Kis Mihály, Kis Pál, Kovács 2, László 5, Nagy 4, Nagy Antal, Nemes, Nyári 3, Oratlan, Pásztói, Pásztor 2, Puskás, Sák (Sak) 2, Sánta, Simon 3, Somodi, Szabó, Tott (Thótt, Toót, Toot) 4 = 38 név

<i>Keresztnevek:</i>	Gergely 2
Mihály 11	Mátyás 2
István 10	Urbán 2
György 8	Benedek 1
János 6	Berta
András 4	Gál
Péter 4	Iván
Márton 4	Jakab
Miklós 3	Lőrinc
Albert 2	Tamás
Balás 2	Össz.: 21 név, 69 fő
Bálint 2	

Heves vármegye

Települések: Csán(y), Domszlo, Gyöngyes (Gyöngyös), Gyöngyös Tarján (Gyöngyöstarján), Györk (Vámosgyörk), Kis Heves (Heves része), Kőkút/puszta (Sirok része), Lelesz (Tarnalelesz), Márkács (Markaz), Nagy berek, Nána (Kisnána), Pata (Gyöngyöspata), Ráczfalu (Szajlától délre), Remeték?, Rosnok (Rosnokpuszta), Sár/Saár (Abasár), Sirok allya, Sirok, Szajla, Szent-Domonkos, Szent-Örsebet/ Szent-Örsébet (Bükkszenterzsébet), Tarnócza (Pusztatarnóca), Verpelét, Visonta. Említés szintjén: Derecske (Mátraderecske), Feled, Oroszlánkő, Recsk, Varaszó (Váraszó)

Családnevek: Ádám, Balacsik, Balogh, Baranya 4, Barát, Béres, Borsos 2, Csák, Csuka, Harangozó, Hegedűs, Issak, Katona, Kis, Kolosvári, Kovács, Ködmön, Kutassy, Mangó, Nagy 2, Oláh, Petrák, Polyák, Puskás, Ratkai, Rónay, Sike, Somodi, Szabó, Szalma, Szemes 2, Tótt (Tott) 3, Török, Urbán, Vincze = 35 név

<i>Keresztnevek:</i> Jakab 6 András 4 György 3 István 3 János 3 Péter 3 Balás 2 Gergely 2 Pál 2 Albert 1	Ambrus Bálint Benedek Márton Máté Mihály János Miklós Tamás Urbán Össz: 19 név, 38 fő
--	--

Pest vármegye

Települések: Acsa, Alagh (Alag). Említés szintjén: Folt (Fót)

Családnevek: Apovay, Benyó, Borovics, Czeroczyk Cseri, Darida 2, Drenyai, Ferencz, Hajnal, Jancsó 2, Kazai, Kolár, Kosdy, Kovács 2, Leczkai, Litvay 2, Lusik, Maczkó, Opozvski, Pap, Rakonczay 2, Serfőző, Szabó 3, Zusa = 24 név

<i>Keresztnevek:</i> György 5 Jakab 3 János 3 Márton 3 Miklós 3 Péter 3 András 2 Imre 2 Albert 1	Balás, Bálint Benedek István Kriszán (Krizsán) Mihály Pál Tamás Össz. 17 név, 33 fő
---	---

Békés vármegye

Települések: Csorba, Csudabala/Csudaballa (ma: Túrkeve része)

Családnevek: Ács, Alakos, Baranya, Búza, Csapó, Csarmazi, Cseh 5, Csire, Dancs 2, Farkai, Fóris, Hátszögi, Homonnai, Jósa 7, Kerekes (nemes) 2, Kovács, Kozma 2, Kulcsár 2, Kutassi, Lázár 3, Márton Kovács, Nagy 9, Olasz, Szabó 2, Szántó, Szeőcs, Teörök (nemes) 2, Tódi, Turi 2, Varga, Veres, Vincze = 33 név

<i>Keresztnevek:</i> István 11 János 11 Mihály 7 Gáspár 4 György 3 Pál 3 Péter 3 Boldizsár 2 Gergely 2 Márton 2 Tamás 2 András 1	Albert Balás Bálint Fábián Ferenc Illés László Lukács Máté Mátyás Sámuel Össz.: 23 név, 62 fő
--	--

Csongrád vármegye

Települések: Sűvénháza/Sövényháza (ma: Ópusztaszer). Említés szintjén: Algya (Algyő), Serhid (Pusztaszerkéd, Sövényházával határos település volt), Szeged

Családnevek: Borbála 3, Frank 5, Lábodi, Márki 3, Tótt 3 = 5 név

<i>Keresztnevek:</i> István 3 Mátyás 3 Mihály 3 János 2	Ferenc 1 György Máté Tamás Össz.: 8 név, 15 fő
---	--

A keresztnevek gyakorisága

János 46	11,97%	Bálint 11		Lőrinc 2	
György 39	9,54	Máté 102,	38	Tobiás 2	
István 38	9,06	Miklós 10		Borobás 1	0,23
Mihály 37	8,83	Albert 8 1,	90	Ambrus 1	
András 23	5,48	Gáspár 6	1,43	Berta 1	
Pál 22	5,25	Antal 5	1,19	Gál 1	
Péter 22		Urbán 5		Illés 1	
Jakab 18	4,29	Lukács 4	0,95	Iván 1	
Márton 18		Simon 4		Kozma 1	
Gergely 17	4,05	Imre 3	0,71	László 1	
Balás 13	3,10	Boldizsár 2	0,47	Sámuel 1	
Mátyás 13		Fábián 2		Sebestyén 1	
Tamás 13		Ferenc 2		Össz.:	
Benedek 11	2,62	Krisán 2		40 név, 419 fő, 100%	

A fenti férfinameken kívül egy női becézett név: Orsik.

A települések nevével / jellel szerepelnek az írásváltozatok, zárójelben pedig a későbbi vagy a mai elnevezésük.

Ha megyénként megvizsgáljuk a családneveket, feltűnik, hogy számukban milyen nagy a különbség (pl. Kis-Hont: 67 vagy Csongrád: 4). Éppen ezért összehasonlításuknál óvatosan kell következtetéseket levonnunk. Ha megnézzük az átírásban olvasható vezetékneveket (amelyeknél természetesen lejegyzési vagy olvasati hiba is előfordulhat) származásuk szerint, feltűnik, hogy Kis-Hont megyében található a legtöbb idegen eredetű családnév, az összesnek 53,7%-a. Viszont ha azt vesszük figyelembe, hogy e megyét kis területe miatt később összevonták Gömör vármegyével, akkor már ez a szám lényegesen módosul, ugyanis ez utóbbiban csupán egyetlen nem magyar eredetű nevet olvashatunk. Általában elmondható, hogy Kis-Hont megyén kívül a többiben mind a magyar családnevek száma a domináns. Mindez azt bizonyítja, hogy még nem indult el a törökök kiűzése (1686) utáni migráció, spontán betelepülés, illetve mesterséges betelepítés.

A névtani szakirodalomban olvasható adatok szerint ebben a században még nem volt jellemző a jobbágyok körében a több elemből álló személynév. Ennek ellenére ezen adattárban kilenc ilyen személyről olvashatunk, ezek közül hatot Nógrád megyében. Fajtaikat nem érdemes csoportosítani a kis adatszám miatt, ezért csak közlöm azokat.

A többtagú családnevek a következők: Bihari alias Dobrowinyai, Jenei Nagy, Juhasz Kis, Kis Mihály, Kis Pál, Márton Kovács, Nagy Antal, Öregbik Molnár, Pusztai Tótt János alias Bone.

A Pest megyei Acsa faluban találkozunk két olyan esettel, amikor viszont az illető személyeknek a családnevét nem jegyezték föl. Ennek okát abban kereshetjük, hogy az illetők „mesterségének” megnevezése elegendő volt az azonosításukhoz, mivel mindenki így ismerte őket: György deák és Tamás deák.

A keresztnéveket kétféle összesítésben olvashatjuk az adattárban: megyénként lebontva, gyakoriságuk alapján csökkenő sorrendben, valamint az összes, a dokumentumban található keresztnév gyakoriságát bemutató 1670 és 1684 között. Az elsőből úgy tűnik, hogy minden megyének megvoltak a leggyakoribb, kedvelt, valamint a ritka, csak egyszer-kétszer használatos utónevei. (A továbbiakban a nyolc megyéből nem vizsgálom Csongrád adatait a kis lélekszám miatt.) A megyék neve után először a leggyakoribb, majd a ritkán előforduló, érdekes vagy ma már nem használatos keresztnéveket sorolom föl.

Gömör: Benedek, Gergely – Barabás, Jakab

Hont: György, Pál – Urbán, Krisán, Kozma

Kis-Hont: János, György, Pál, András – Tóbiás, Sebestyén, Simon

Nógrád: Mihály, István, György – Urbán, Berta, Gál, Iván

Heves: Jakab, András – Urbán

Pest: György – Imre, Kriszán (?)

Békés: István, János, Mihály – Boldizsár, László, Sámuel.

Ha az arányokat is megvizsgáljuk, akkor elmondható, hogy a nevek választása rendkívül változatos volt a 17. században. Átlagban 2-3 férfi viselte egy-egy megyében ugyan-

azt a nevet. A legjobb az arány Pest megyében (1,94), a legrosszabb Kis-Hontban, ahol viszonylag kevés névből választottak az akkori szülők keresztnévet. Itt 4,63 az arány, azaz majdnem csak minden ötödik férfira jutott egy újabb utónév.

Ha a nyolc megyének a keresztnéveit összesítjük, és megvizsgáljuk annak eredményét, akkor a következőket állapíthatjuk meg. A hét leggyakoribb férfinév: János, György, István, Mihály, András, Pál és Péter. Ezeket a neveket viselte a vizsgálatban található 419 személynek több mint a fele, azaz 55,38%-a. Ha összehasonlítjuk más országos mérésekkel, akkor a következőket tapasztaljuk. Kálmán Béla⁵ és Hajdú Mihály⁶ adatainál az itt szereplő első négy keresztnév szinte teljesen megegyezik sorrendjében (1-4-2-3), azt követi az András az 5. vagy 6. helyével. Csupán a Pál és a Péter szakad le Hajdúnál a 8. és 9. helyre (igaz, ő 2831 nevet vizsgált a mi 419 esetünkkel szemben ezen időszakban). A nála előrébb olvasható Gergely itt csak a 10. a sorban. A Ferencet pedig jelen mérésben csak két személy viselte. A kevés számmal előforduló utóneveknél az összevetés nem lehetséges, illetve nem ad értékelhető eredményt. A 18. század elején előtörő József név még egyszer sem olvasható ezen lajstromban, a László is csupán egy alkalommal, Békés megyében. A magyarban nem ismert és használatos Krizsán itt kétszer szerepel, valószínűleg mindkettő elírt alakban: Krisán és Kriszán (esetükben a családnév: Rezemecz és Czeroczky). A név viselői tehát nem magyar anyanyelvűek és származásuk lehettek. A wikipedia – tévesen – ismeretlen eredetűnek tartja a nevet. A névtani kutatások szerint a Krizsán szláv, elsősorban szlovák etimonú. A szlovákban (és más szláv nyelvekben, mint a cseh, horvát stb.) a kríž jelentése kereszt. Szótóként ez rejlik a belőle -án képzővel ellátott utónévben. Egyenértékű a latin eredetű magyar Krisztián (< Christianus, magyarosítva Keresztély) keresztnévvel, azaz nagyjából annak a szláv megfelelője. A szlovákban családnévként és földrajzi névként is előfordul a szó vagy a szótó, például a Keresztes-Havas⁷ hegynévben.

Az itt olvasható ritkább keresztnévek már abban a korban is (lásd családnevek!), de később még gyakrabban vezetéknevként (úgynevezett apanévként) fordulnak elő személynévrendszerünkben: Illés, Gál, Fábíán, Kozma, Urbán, Simon, Jakab, Lukács stb.

Tizenegy személynél hiányzik a családnevek után a keresztnév. Kilenc esetben Kis-Hont megyében, ahol hat jobbággy vezetékneve nem magyar eredetű (talán nem is ismerték az összeírók a teljes személynevet?). A le nem jegyzett keresztnéveknél az összes megyét figyelembe véve öt főnél viszont magyar a családnév: Asztalos, Kelemen, Kutassy (uram), Bagolyék és Lőrinczék – e két utóbbinál a főnévképző összefoglalóan utal a családra, tehát nem egy személyre vonatkozik a megnevezés. Egyetlen kettős keresztnévet rögzítettek Heves megyében: (Nagy) Mihály János. A többedik keresztnév adása ebben a században nem volt szokásos a jobbágycsaládok körében. Végül egy ritkaságnak számító névtani esetről kell szólunk. Nyolc főnél a becézett névalakot rögzítették a lejegyzők. Ezen jelenség nem volt megszokott az összeírásoknál

5 Kálmán Béla: A nevek világa. Debrecen, Csokonai Kiadó, 1989, 50. p.

6 Hajdú Mihály: Általános és magyar névtan. Budapest, Osiris Kiadó, 2003, 383. p.

7 Kiss Lajos: Földrajzi nevek etimológiai szótára I. Budapest, Akadémiai Kiadó, 1988, 719. p.

(azonban más kutatók is fölfigyeltek elszórtan ilyen névalakokra még az egyházi anyakönyvekben is). Ezek a következők: Berta (?), Geczi, Gyurka 2, Istók 2, Mihók és az egyetlen női név, az Orsik. A Berta esetében megkérdőjelezhető, hogy az becézett forma-e, vagy csupán valamilyen oknál fogva leszakadt a név vége a lejegyző tolláról.

Az adattár bemutatása után két gondolatot kívánok megjegyezni. Az egyik: örülünk annak, hogy ez az értékes, ritka nyelvtörténeti emlék fennmaradt. Sajnálkozva azon, hogy nem teljes terjedelmében, csupán töredékében, ezért hiányosan olvashatjuk az összeírást. A másik pedig egy kérdés. Amint az 1898-as közlés címében olvashatjuk, ez „Egy jó középrendű nemes úr birtokállaga” volt a 17. században Magyarországon. Akkor vajon mekkora lehetett Koháry István főkapitányé, vagy a hazánkban élő legvagyonosabb főuraké?